

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrta leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar.) — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Cesarjevič Rudolf in princesinja Stefanija.

Kaj se Avstrija raduješ,
Kaj poguma se žariš?
Srečo rodom oznanuješ,
Nove nade nam budiš.

Orel Avstriji dvoglavni
V prošli zre, v bodoči čas;
Tam so, glej! dogodki slavni,
Tu obseva nada nas.

Staro, slavno korenino
Nov obdal bo zopet cvet,
Ker Habsburško rodovino
Pomlajeno vidi svet.

Rudolfu in Štefaniji
Bog rosil bo blagoslov,
Rodu carskemu v Avstriji
Sreča zvesta so sinov.

Rasteš, krasno se razcvetaš
Vzvišeni Habsburški rod,
Srečne čase nam obetaš,
Naj ohrani Te Gospod!

Nedved.

Cesarjevič Rudolf.

Koliko bilo je veselje po vsi široki Avstriji ko je dné 21. avg. 1858 l. brzojav iz Dunaja po vsi državi raznesel novice, da se je rodil v Laksenburgu cesarjevič Rudolf. 6. marcija 1880 l. pa nas je zopet veselo iznenadila vest, da se je cesarjevič zaročil s princesinjo Štefanijo belgijsko in dné 10. maja t. l. se je na Dunaji slovesno vršila Njuna poroka.

Cesarjevič je sedaj v 23. letu. Kot naslednika vladarjevega v tako mogočnem cesarstvu dal ga je presvitli njegov oča izvrstno odgojiti. Izvolil mu je najboljših učiteljev, da so nadarjenemu cesarjeviču njegove dušne zmožnosti budili in pripravljali ga na teški posel vladarjev. Blago, čutljivo sree, nagla in bistra razumnost, neodvisnost v mišljenji in ljubezen do avstrijskih narodov so glavne poteze njegovih visokih dušnih darov.

Kakor njegov presvitli oča govori skoraj vse jezike mnogobrojnih in raznih narodov v Avstriji; tako je cesarjevič Rudolf pri zadnji skušnji pokazal, kako temeljito se je naučil ogerskega, češkega, poljskega in drugih jezikov, tako da so se večši učenjaki njegovim odgovorom čudili.

Svoje starše in sestre Rudolf jako ljubi. Kar jih le more razveseliti, vse jim stori. Žalosten je bil, ko se je nadvojvodinja Gizela, s katero je preživel zlato dōbo otročjih let, omožila in zapustila svojo družino. Ravno tako ljubi mlado sestrico Valerijo in je ljubil očetove starše. Vsako prosto uro je porabil, da je bil pri njih.

Koliko se je mogel cesarjevič naučiti, dvoje reči mu je tukaj posebno pripomoglo; živo se je namreč zanimal za vsak nauk in bil je toliko histrega uma, da je vselej poglobitno stvar zadel. Učeniki, ki so posebno vplivali na njega, so bili: Egger pl. Möllwald. Greissdórfer in Krist. Njegovo prvo izobraženje je vodil dvorni svetovalec M. A. Becker. V vojaščini ga je poučeval generalmajor Reinländer, v pravoznanstvu pa profesor Exner. Posebno pa se zanima svitli cesarjevič za prirodoznanske věde, v katere ga je vpeljal profesor Hochstetter. Bistro opazuje naravo in kako ljubeznjiv in prijazen je v svojem občevanju, nam kažejo njegove bukve, ki imajo naslov: „Petnajst dni na spodnji Donavi.“ Velik prijatelj narave, premeril je uže veliko gorá; izurjen lovec in strelec, skoraj v tem doseže svojega očeta.

Svitli cesarjevič ni le prehodil vse važneje dežele Avstrije, temuč potoval je tudi po Angležkem, Pruskem in posebno dalje časa po Španjskem, in ravno kar se je vrnil iz potovanja v jutrovih deželah, bil je namreč v Egiptu in potem na božji poti v Palestini, kjer je obiskoval sveta mesta in položil mnogocenna darila na svete kraje. Tako smo naslikali prav ob kratkem slavnega cesarjeviča. Bog ga ohrani Avstriji v korist in slavo!

Princesinja Štefanija.

Princesinja Štefanija rojena je dné 21. majnika 1864 l. v gradu Laeken, pri Bruselji na Belgijskem. Oča ji je vrli belgijski kralj Leopold II., mati pa kraljica Marija, jako skrbno izrejena hči umrlega avstrijskega nadvojvode Jožefa. Štefanija ima jako lepe dušne zmožnosti in ume razen družih jezikov tudi ogerski in češki. Prijazna je v obnašanji, kakor Rudolf. Boljše tovaršice bi si cesarjevič ne bil mogel izbrati in gotovo bo v kratkem času tako priljubljena, kakor Rudolf. Dan 10. maja t. l. se ni praznoval samo na Dunaji, ampak po vsi Avstriji; kajti Vzvišena poročenca sta dika in nada vseh avstrijskih narodov. Nadejamo se, da bosta ljubezen in udanost avstrijskih podložnikov v obilnej meri uživala tudi takrat, kedar jima previdnost Božja naloži težko breme vladarstva!

Gospodarske stvari.

Letina po našem cesarstvu.

Razven Dalmacije bila je druga polovica letošnjega aprila jako hladna, kar je rast močno zadržavalo. Preti drugim letinam smo za 14 ali 3 tedne zaostali, se vé, da ne povsod jednako. Prve črešnje iz Gorice so se resnično za 3 tedne zakasnile. Vendar zaradi tega se ljudje ne pritožujejo. Pravijo, da je prav tako za žita, ki se lepo obraščajo pa tudi za druge rastline, ker jim spomladni mrazovje škoditi ne morejo. Zimine so skoraj povsod lepe. Deža padalo je največ v planinskih deželah, ob Krasu in izhodnji Galiciji, zelo malo pa na Českem in Moravskem, ondi so imeli težave z jarino, tukaj so jo lahko spravili pod zemljo. Koruzo in krompir saditi moti opetno deževno vreme. Hmelj kaže na Českem in zg. Avstriji dobro. Detelja je še nizka pa košata. Sadunosno drevje ne kaže povsod slabo, po nekod prav dobro. Trs še slabo žene v Spod. Avstriji, malo boljše na Štajerskem in Tirolskem, kolikor ga ni poseblo, v Dalmaciji pa nastavlja uže obilno kabrnkov.

Na Hrvatskem tožijo tudi o večnem deževji, vendar ozimine so lepe, vinogradi krepko ženejo in so toraj morali zaradi tega mnogo neokopanih pustiti. Cena je vinu nategnila.

Na Ogerskem so zimine tudi lepe; veliko škode delajo povodnji ob Tisi in Maroši, kder je na tisoče oralov ozimine poplavljene in uničene. Po nekod setvam nadlegujejo miši in snet. Detelje, travniki, paše so slabe; semtertje živina strada. Trs ni ozebel in kaže do sedaj dobro, jednako tudi pitovno drevje.

Mesečna slepota.

Tudi ta konjska bolezen je po postavi zavarovana in je poprejšnji nekoliko v rodu. Imenu-

jejo to bolezen tudi občasno ali perijodično slepoto, ker se na nji bolnemu konju od časa od časa, če tudi ne v enakih obdobjih, oko vname. Ime mesečne slepote pa je dobila od tod, ker so v starih časih uzrok te bolezni pripisovali delovanju polne lune, kar pa je popolnoma bosa. V rodu pa je zaradi tega s poprejšnjo, ker iz nje zelo lahko črna slepota nastane. Ta bolezen ima svoj postanek v notrajnih uzrokih. Kake posebne prikazni ima ta bolezen? Ko se je konj na gori pri črni slepoti opisani način med hlevne duri postavil, da se mu oči pregledajo, se vidi, da konj na boleno oko skoraj nič ne meži in da je kolno. Ker je ta solzna tekočina zelo razjedavna, lase na spodnji obrvi sem ter tje razje in jih skoraj ni na obrvi. Obrvi so večidel otekli in vroči. Prva prozorna koža v očesu, katero roženica imenujejo, ni tako živo svitla kakor v zdravem očesu. Punčica sred očesa je v sencih in v svitlobi zelo stisnjena. V sprednji očesni kamri se vidi vmazana, rumena, kosmuljasta tvarina, ktera po očesu kakor oblak sem ter tje plava. Brž v začetku, ko se bolezen začne izcimljevati, jo je mogoče z veliko skrbljivostjo ozdraviti. Navadno nastane iz nje črna slepota ali mrena na očesu. Iz česa pa ta bolezen nastane? Večidel so isti vzroki tudi ti bolezni, ktere smo pri črni slepoti naveli. Vnetje možganov ali pa tudi močen pretres njihov tudi to bolezen povzročuje.

Vinska cena bo ostala, kakor je, dokler ne bodo vinogradi začeli cveteti. Potem utegne vino od l. 1880 iti nazaj, staremu vinu pa ostati stara cena. Tega je sploh malo in le v velikih kletih. Vino od l. 1880 velja Slov. goričko, Mariborsko, Wurmbersko, Frauheimsko 65—75 fl. štrtinjak, Ptujsko, Konjiško belo in Haloško 75—85 fl. Radiselsko, Turkošačko, Ljutomersko, Pekersko 85—120 fl. Starejše vino se nikder ne dobi pod 75 fl. Vkljub temu prihajajo na Štajersko uže ogerski kupci, znamenje, da je ogersko vino razprodano!

Vlada namerava gruntnim posestnikom zadolženim tako pomagati, da poskrbi za postavo, po kateri bodo mogli visoke obrestne procenete z manjšimi zamenjavati t. j. kdor plačuje sedaj 6% od dolga, bi morebiti potem plačeval samo 5 ali 4%, kar bi bila precejšnja pomoč!

Sejmi na Koroškem 16. maja Celovec, Doberla ves, 17. maja Kotiče, 31. maja Milstadt, Eberštajn.

Dopisi.

Iz Maribora. (Cesarjevičevo poroko) smo obhajali, kolikor mogoče svečano, Slovenci in Nemci. Slovenska čitalnica imela je svojo svečanost v nedeljo večer. Najprvle so gg. pripravniki zapeli krasno pesen iz opere „Don Juan“. Peveci in jih vodja g. Vavroh zaslužili so priznanje in zahvalo navzoče številne gospode, gospá in gospodičen. Potem je g. profesor dr. Pajek imel

slavnostni govor, ki je bil izvrsten in navduševalen; povdarjal je zvestobo Slovencev do cesarske rodbine in še zlasti domoljubne zasluge domačega našega slovenskega regimenta št. 47 baron Litzelhofen. Zbrani so z burnimi „živijo“ klici pritrdili in potem je možki zbor podpiran od orkestra zapel cesarsko pesen. Drugo je se tudi vse točno vršilo po načrtu. Jako dopalo je igranje na citrah, katero ste izvrševale dve odlični gospodični podpirani od mojstra na citrah, od g. Omuleca. Stanko-Vrazova koračnica je slovesnot završila. Potem je bilo živahno plesanje. V pondeljek zvečer je se čitalnica odlikovala s prekrasnim razsvetljenjem svojih oken na poštno ulico. Lep transparent, mnogo lučie in bengalični ogenj bil je priredjen. Sploh pa je vse mesto bilo krasno razsvetljeno in številne zastave so bile razobešene, večidel cesarske, mnogo rudeče-belih, nekaj štajerskih, 12 rudečo-črno-zlatih, a nobena črno-bela pruska sraka. Godba, streljanje, pogostenje vojakov, obdarovanje siromakov in slovesna služba božja, to se je vršilo v torek. Sv. mešo so služili preč. g. stolni dekan M. Pak. čeravno so slabi in bolehní. Knezoškof so se mudili na Dunaji, a stolni prošt so žali Bog tako boleni, da ne smejo iz hiše. Šolske sestre so podpirane od družbe katol. gospa 220 ubogih deklic pogostile. Naposled omenimo še slavnosti, katero je učeča se mladina v dijaškem semenišči priredila v torek zvečer ob 5 uri. Navzočih je bilo več preč gg. kanonikov, bogoslovskih profesorjev in drugih. Vse točke programa so bile izvrstno sestavljene in jednako pevane in deklamovane v živahno odobravanje in priznavanje navzočih gostov. — Program je bil ta: 1. „Hoch Oesterreich“, mešan zbor od J. Miklošiča. 2. Pest-Prolog. 3. O poroki cesarjeviča Rudolfa, pesen za dva glasa od Nedveda. 4. Cesarjeviča Rudolfa mladost, govor. 5. „O polnoči“, bariton-solo od G. Ipavca. 6. Die Martinswand, von An. Grün, deklamacija. 7. Žalosten glas zvonov, čveterospev od Riharja. 8. Vstajenje, od X., deklamacija. Bože živi, možki zbor od Tovačovskyja. 10. Volkshymne.

Iz Ptuja. (Potrebo okrajne posojilnice) je g. prof. Žitek dokazival tako: če bode pošten in veljaven kmet, in takih je v ptujskem okraji hvala Bogu še mnogo, v penezni zadregi in pride k okrajnej branilnici pomoči iskat, ne bode se njegova prošnja tako odlagala, kakor je navada pri drugih zavodih. Okrajna branilnica ima lep namen kmetskim posestnikom res pomagati, in zato ne bode tako osorno in bezobzirno postopala in dolžnika taki tolžiti začela, če ob pravej uri obresti ne prinese. Saj vemo, ka je pri najboljšej volji kmetu v časi nemogoče, taisti den, ko čas za obresti preteče, denarjev dobiti. Če kmet denarjev silno potrebuje, kaj stori? Preden bi njih iz branilnice dobil, preteče navadno več tednov. Zato je primoran iti k premožnemu zasebniku, ki jih, ako nimá gotovih v rokah, v kratkem lahko

dobi iz hranilnice ali posojilnice, potem pa njih za 2, 3 odstotke na mesec kmetu obesi in še si vrh tega kak polovnjak vina v klet skotati da. Ako se okrajna hranilnica osnovi, bo takih „dobrotnikov“ s časom menje, če bo sveta božja volja. Na tak način bo okrajna hranilnica posestnikom v nevolji pomagala, pa tudi celemu okraju bo z vremenom na pomoč priteči zamogla. Vsaka hranilnica gleda namreč tudi na to, da si pridobi za se kako zalogo, ki se nji pravi „matica“ ali „Reservefond“. Tega nji ne more nikdor zameriti, dokler potrebnih mejnikov ne prekorači. Ptujška mestna hranilnica si je pridobila za malo tet svojega obstanka že čez 80.000 fl. lastnega premoženja, pri vsem tem da ima na leto 3—4000 fl. potroškov. Ali bolj na tenko rečeno: iz računa položenega ob koncu leta 1879 se vidi: ka je l. 1879 ptujška mestna hranilnica imela stroškov 3752 fl., matice pa 73781 fl. Prav za prav, če se številke v tem poročilu stoječe natančneje soštejejo, ko se zgodilo, ima biti „Reservefond“ mestne hranilnice ptujške še za polnih 9000 fl. večji. Ptujška posojilnica pa, ki se osnovala še le ob konci l. 1874, imela je ob konci l. 1880 matice 12435 fl. stroškov v letu 1880 bilo je 3292 fl. med tem 1000 fl. nagrade Pisku in Ecklu. Razve tega razdelila je med svoje ude 2039 fl. L. 1879 imela je hranilnica haska 9080 fl., posojilnica 2175 fl. oba zavoda tedaj vkup 11.255 fl. Če se temu dodajo odnosni stroški namreč 3752 fl. in 3292 vkup 7044 fl. vidi se da je prihod obeh zavodov v ednem letu 18399 fl.

Pita se, odkod pa se dobijo toliki denarji? Vsak ve, od nikogar drugega, nego od onih, ki so bili prisiljeni denarjev si izposojevati. Čegavo pa je to premoženje ki si ga ta zavoda pridobita? Odgovor: ptujski okraj kakor tak se od tega nikdar ne bode mastil. Če pa si okraj lastno hranilnico osnuje, bo hranilnična matica imovina in premoženje celega okraja; z dobičkom okrajne hranilnice bo se siromašnim občinam rado podpomagalo na primer pri stavljenji mostov, pri sadje in živinoreji itd. Ako se vse to dobro premisli, bodemo vsi z veseljem glasovali za predlog, kterega je g. načelnik podkrepil s tem, da je rekel: jaz položim za prvi početek 10.000 fl. „Tudi g. Martin Kaiser, tako je končal Žitek govor, dal je svojo mož besedo, da bo koj o početku 5000 fl. položil. Ker se tedaj tudi gledé denarjev ni skrbeti, glasujemo vsi odločno in složno za predlog.“ Zakaj se temu nebi dodal še prigodek: da je poleg Dr. Breznika sedeči Kaiser pri teh rečeh oblednil, z glavo nekal in z roko mahal, ka pre to ni res. Ali ko mu g. Žitek odvrne: čemu to zdaj tajite, saj tukaj sedijo g. načelnik, kojemu ste to storiti obečali in gg. Jurca in Gregorič, kojima ste ono obečanje potrdili. No in po tem ni več odkimaval niti z roko mahal. Slobodno bi še bil dodal: „in ob pol devetaj uri dali ste še g. župniku Rajč-u desnico roko, ka bodete za hranil-

nico glasovali“. Vkljub temu osnuje si naš okraj svojo posojilnico! Vedno sladki Martin si je bržčas tako rajtal: „Glasovalo bo se pismeno, nikdor ne bode vedel, da li sem jaz napisal „ja“ ali „nein“, in sedelo bo se modro na dvema stolicama.

Iz Celja. (Slavnost) v čast poroke cesarjeviča Rudolfa s princesinjo Štefanijo, katero je obhajalo 8. majnika kat. podp. društvo, obnesla se nam je na občno zadovoljnost prav dobro. Blizu poldrugo sto oseb iz celjskega mesta in okolice se je zbralo v veliki sobani „pri belem volu“, med njimi c. kr. namestnijski svetovalec in okrajni glavar celjski g. Ferd. Haas, cesarski svetovalec dr. Štefan Kočeva; itd. Pela so odrasla dekleta iz dekliške šole šolskih sester narprej cesarsko pesem. Po kratkem nagovoru o tem da se obhajajo te dni po vsej Avstriji svečanosti in vsled kterih so se zbrali danes tudi udje „katol. podp. društva“, nastopi č. g. Anton Šlander, vikar celjske farne cerkve, pripoveduje zanimive črtice iz življenja cesarjeviča Rudolfa in princesinje Štefanije; povdarja, da se imamo posebno mi katoličani veseliti zakona, kterega bo sklenil cesarjevič nastolne, kajti sklenil bode katoliški zakon; nadalje, da imamo prav, da se vsi vdeležujemo veselja, katero občutijo sreca visokih zaročencev; posebno mi udje katoliškega društva, katero je prejelo veliko dobrot od presvitlega Cesarja itd. Burni živijoklici so zagromeli po tem krepkem in srčnem govoru po sobani. Pele so potem učenke pesem „k poroki cesarjeviča Rudolfa s princesinjo Štefanijo.“ Sledile so pesmi: Jadransko morje, Bože živi, Tihi noči, K slovesu (solo pel g. Kobilica) Sila spomina in (solo pel g. Gaberšek) U boj. Med temi pesmami, ktere so vrlo peli prijazni naši gg. čitalnični pevci, so se vrstile razne deklamacije: (K poroki cesarjeviča. Grof Habsburški; Avstrija moja; Domovina; Človek brez domoljubja; Avstrija za vse; Pozdravljam domovina te! Špartanka; Cesarjevič Rudolf in uboga ženica; Zgodbica iz nežne mladosti cesarjeviča Rudolfa; Cesarjevič Rudolf in tovarničeva žena v Gmündu —) ktere so prav dobro prednašale odrasle učenke, ter pepevale razven že imenovanih: Majnikovo pesem, Tičica v logu, Pozdravljam domovina te! in Sreče dom. Živahno odobrovanje, glasni živijoklici in veselo ploskanje po vsej dvorani je sledilo vsaki posamezi točki in iz srca je prišla vsakemu občna zahvala, ktera se je naposled izrekla mladeniškim pevinjam in častitim gospodom pevceem. Igrala se je zatem tombola, pri kterej so se razdeljevale slavnoste knjižice, podobe cesarjeviča in princesinje Štefanije. Vsa veselica trajala je blizu 3 in 1/2 ure ter nam jasno pokazala, kako močna je vez resnične ljubezni, ktera veže zveste avstrijske rodoljube z našo prevzviženo cesarko hišo. Ob enem smo se pa tudi prepričali, da naše katoliško društvo šteje dosta prijateljev med vsemi stanovi po našem mestu in pa celjski okolici. Naj nam ostanejo zvesti tudi v prihodnje!

Iz Ljutomera. (Naši konji) imenujejo se zadnji čas ljutomerski angleži, po staremu imenu pa veržejski konji. Ti so posebno in edino pleme bržčas v celi Avstriji. Odlikuje se po svoji lepi obliki. Konji imajo dolgo nategnjen život (truplo), tenek vrat, malo, drobno glavo, visoke, tenke noge in nekaj prijaznega v svojem pogledu, v obče lično postavo, ktera posebno vsakega tujca zanima. Vendar pa se jim zmiraj in zmiraj oponaša, da imajo slabe noge, kar je največja napaka pri konjih. Vzrok tote napake pa je raznoteren. Najprvleje leži to že v krvi sami. Naše konjsko pleme je že od prirode nekoliko prenježno; drugič je krma, ktera ima malo trdnih tvarin v sebi, t. j. namreč takšnih, iz katerih se napravljajo kosti pri mladem živinčetu; potlej pa je ne prava vzreja in vežbanje. Razun totih treh pglavitnih napak se sem ter tje še nahajajo druge, v posameznih slučajih ležeče. Glede na to nastane vprašanje, bode li mogoče ovim trem pglavitnim napakam v okom priti? Pameten konjerejec bode gotovo premišljeval, kaj bi bilo ugodno, v tem ali onem slučaju storiti. Zoper prvo naravno napako zamore vsak pameten konjerejec delovati, da krv plemena ukrepča s tem, da porabi za svojo kobilo krepkega močnega žrebca, zoper drugo napako naj deluje s tem, da polaga svojim konjem, posebno žrebetom, pri katerih se kosti in udje začinjajo razvijati, takšne krme, ki ima dovolj trdnih tvarin v sebi, namreč zrnja, ne pa deteljice, od katere dobi žrebe velik trebuh pa slabe kosti, in zadnjič mora se mlado živinče na prostem dovolj gibati in se preganjati; tukaj so na pravem mestu ogradi za žrebeta, ker pašnikov več ni. (Dalje prih.)

Iz Žavca. (Hmeljarsko društvo) so za Savinjsko dolino osnovali. Tega nam je bilo treba; kajti pri nas ne rodijo vinogradi vinske kapljice, ki bi posestnikom pomagala do posebnih dohodkov. Moramo tedaj misliti na druge rastline, za katere bi se dalo kaj toliko krvavo potrebnih denarjev dobiti. In takšna rastlina je hmelj, kterege kupujejo pivovarji, da kuhajo pir ali pivo. Prvi, ki je pri nas ljudi na to opozoril pa tudi z dobrim zgledom drugim pot kazal, sme se imenovati preuzviš. knez Salm plem. Reifferscheid, grajščak v Novem-Celji. Ta je uže po svojem oskrbniku g. Bilger-ji, dal 2 oralna zasaditi s hmeljem. Uspeh je bil dober. Vsled tega začela sta tudi Žavska tržana g. J. Hausenbichler in g. Jož. Žigan hmelnikov si prirejati. V gornji Savinjski dolini širili so pridelovanje hmelja gg. Karol plem. Haupt, baron Warsberg plem. Backenstein, grof Sermagg in grof Wurmbrand v Novem kloštru. Hmeljarstva začeli so se kmalu tudi drugi posestnik poprijemati, to pa ne samo v Savinjskeje, ampak tudi v Šalskeje dolini. Naš hmelj ni slab, na velikem hmeljskem trgu v Nürnbergu bil je pohvaljen in pivovarji ga kaj radi kupujejo. Da bi hmeljarstvo se res ukrepilo, osnoval je g. plem. Haupt, ki slovi radi zaslug za naše konjerejstvo po vsej deželi, posebno

„Južnoštajersko hmeljarsko društvo“, vsled pogovora z večimi moževi v Žavci dne 27. novembra 1880. Slavno c. k. namestništvo je društvena pravila potrdilo in 23. januarja 1881 je bil prvi zbor novega društva, kojemu je kmetijska družba štajerska naklonila 200 gld. podpore. V soboto dne 21. maja sklicuje načelnik društva g. plem. Haupt občni zbor, ki bo obhajan v Žavci. Vsi, ki se za velevažno reč zanimajo, so uljudno povabljeni! Vrlima pospeševateljema našega gospodarstva g. knezu Salmu in g. Hauptu pa kličemo živahno: Živijo!

Iz Središča. (Proti zakotnemu dohtarju) pravice (?) je se vendar enkrat začelo postopati. C. kr. sodnija njegovo delovanje preiskuje, naj bi le vsi, kateri so pred sodnijo pozvani, resnično povedali, koliko so L. J. morali za to plačati, da njim je on pravico (?) delal. Poprek L. J. nima nobene pravice, koga v kaki tožbi zastopati, še menje pa za to denarjev ali kaj druga zahtevati. Za to so učeni dohtarji, pa ne šleve in lenuhi, ki niti pisati, brati ne znajo, temuč le na stroške drugih ljudi dobro živijo namesto da bi kakor drugi poštenjaki marljivo delali in se v to ne vtikali, česar ne razumejo. Obžalovanja vredni so pač vsi tisti, ki pri lastni svoji dobri pameti in poštenem imenu si takega neveščega človeka pri svojih pravadah na pomoč jemljejo.

Iz Celja. (Posojilnica.) Prve dni meseca aprila je ta denarni zavod začel svoje delovanje. Do konca aprila se je vzelo in vplačalo 35 opravljenih deležev po 10 fl. in pa 59 glavnih deležev po 100 fl., na ktere se je vplačalo 5150 fl. Na obresti se je naložilo 400 fl. Na posodo je dala zadruha 24 društenikom 3821 fl. Uplivni možje po celjskem okraji naj prigovarjajo ljudem, da svoj denar v posojilnici naložijo na obresti. Kajti le na tak način bo posojilnica tudi v stanu, zopet izposojevati tistim, ki denarja iščejo in če sicer poštene in zanesljive poroke imajo. Usojamo si, opozoriti slavno občinstvo na sledeče: Posojilnica plačuje po 5 fl. od sto kot obresti na denar, ki se v njej hranjuje. Vsled § 39 celjske posojilnice imajo osebe, ktere so pri njej shraniti dale več ko 300 fl., pravico, da smejo dva uda za nadzorništvo izvoliti (Nadzorništvo šteje 6 udov). Po teh svojih nadzornikih se tedaj lahko prepričajo vsaki čas, kaj in kako ravna posojilnica z denarji, ktere so njej v shrambo izročili.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesarjevič Rudolf bil je s princesinjo Štefanijo poročen v dvorni cerkvi sv. Augustina od kardinala Schwarzenberga. Ko sta si visoka zaročenca nateknila prstane, zadoneli so vsi zvonovi dunajski in zagromelé puške in topovi. Po dokončanem „Te Deum“ podali so se cesar,

cesarica, cesarjevič in cesarjevična v cesarski dvor, kder jo bil sijajen obed pripravljen. Izmed gostov omenimo, da so bili navzoči: angleški princ Waleški, nemškega cesarjeviča sin princ Wilhelm in brat belgijskega kralja. Cesar so o tej priliki za dijake tehnikarje ustanovili 22 štipendij, kojih vsaka na leto vrže 300 fl. v zlatu; pomilostili so 331 obsojencev in odlikovali mnogo zaslužnih mož: minister Dunajevski prejel je red železne krone I. vrste, a naš slovenski oča, blagi gospod dr. Janez Bleiweis, red železne krone III. vrste s plemstvom. Ta cesarska odlika je ne samo velezaslužnega domoljuba razveselila, ampak ves slovenski rod se čuti odlikovan in počeščen. Bog ohrani cesarja, Bog živi še mnoga leta očeta Slovencev, vsaj nekaj milših časov Slovincem se je učakal! — Razni zavodi in gospodje so čestili cesarjevičevo poroko z dobrodejnimi ustanovami, milodari itd. Štajerska hranilnica je darovala 80.000 fl. da se ustanovi zavod za slepce. — Državni zbor je v zadnji seji obravnaval šolske potroške. Poslanci Zehetmajer in Oberndorfer so se pritožili, zakaj čedalje več Judov katoliškej deci nastavljajo za učitelje in zakaj se neporedni učitelji ostreje ne kaznujejo, slovenski poslanec dr. Tonkli je grajal, zakaj se v gimnazijah, realkah in v Mariborskem pripravnišči celó nič ni zgodilo za Slovence. Tukaj se oglasi dr. Schmieder in pravi: Slovenci naj bodo zadovoljni, da samo 2 učitelja nič ne umeta slovenski. G. dr. Vošnjak ga je hipoma pobil dokazavši, da ume samo 1 profesor slovenski, drugi pa vsi skupaj ali celo nič ali toliko, kakor nič in da se podučuje vseskozi nemški, čeravno imajo prihodnji učitelji iz tega pripravnišča slovensko deco podučevati slovenski. G. minister je vsem govornikom obljubil nekaj storiti pa kedaj, tega ni rekel. — Hrvatski ban prevzame vladu v krajini kot kraljevski komisar. — V obrambo Szegedina proti povodnji potrošili so 450.000 fl. Mesta Turosz, št. Marton in Faad ste pogoreli. — Trgovska nagodba Avstrije s Srbijo je dognana z Nemčijo pa še ne.

Vnanje države. Bismark se močno jezi, ker mu nemški državni zbor vse nasvete o novih davkih podira. Mesto Kiel hočejo v velikansko trdnjavo spremeniti, ki bo stala 30 milijonov. — Ruski car je sklenil število vojakov zmanjšati, da bodo tudi dače manjše. — Rumunski kralj se da 22. maja kronati s krono narejeno iz jekla turške kanone pred Plevno zaplenjene. — Bolgarski knez hoče kneževanje odložiti, ker mu baje bolgarski poslanci preveč preglavice delajo. — Turki in Grki se pogajajo zaradi nove meje; tepeni Albani se zopet zbirajo in hočejo mahnoti nad Derviš-pašo. — Sv. oče Leon XIII. je v Petrograd odposlal posebnega poslanika čestitat ruskemu carju. — Francozi so še samo 12 ur daleč od Tunisa; novine poročajo, da se Francozi baje grozovitno obnašajo. — V Irlandiji so zopet več grajščakov ubili.

Za poduk in kratek čas.

Veliki teden na Dunaji.

V. Na dvoru se najpoprej vrši slovesno vstajenje ob štirih popoldne. Cesar in cesarica in vse spremstvo v polnej gali ali v praznični obleki zberejo se v notranji dvorni kapelici. Mimogrede še o tem kraji nekoliko črtic. Kapela je zidana v gotiškem slogu. Ob zidu na desnici in levici so na presno naslikani apostoli. Strop kinčajo angelci, ki molijo okrog velikega križa. Z vrha visi ogromen kristalen luster. Okoli po stenah na okrog najdeš še 6 zlatih svečnikov, na vsakem po 12 sveč. Na evangeljski strani bili so pripravljene sedeži za Nju veličanstvi nadvojvode in cesarjeviča. Na epistolski pa sedeži za ostale velikaše. Visoko na altarji stalo je sv. rešno Telo, zavito v snežnobelo, kakor iz zraka tenko spleteno svilo. Spodej pod altarno mizo v pozlačenem sarkofogu počival je Zveličar, češčen in moljen od dveh ljubkih angelcev. Nagrobni napis se je lesketal v velicah, zlatih črkah: „Absorpta est mors in victoria. (I. Cor. 15, 54). Požrla se je smrt v zmagi“. Stene pri altarji bile so zakrite z rudečo po drugod pa s črno svilo. Lučič je gorelo brez števila. Pri grobu se je vsako uro spremenila straža, ki je obstojala iz duhovnika, dveh gardistov z dolgima sulicama, več častnikov od ogrske arcier-garde, dveh kamornikov in mnogo drugih velikašev. Obiskovalci so morali po drugej strani prihajati in po drugej odhajati ter se nedolgo pred grobom muditi, ker bi prevelika stiska in tesnoba postajala. V soboto ob 4 pričela se je slovesna procesija na čast Gospodovemu vstajenju. Naprej so stopali pevci s 4 trompetarji in 2 bobnarjema; za njimi bogoslovec od sv. Štefana s križem in duhovniki Avgustinskega zavoda, potem družina, ministri, nadvojvodi, cesarjevič Rudolf, prelat dr. Meier s svetim rešnim Telom pod krasnim nebom med mnogobrojno asistenco, naposled Nju Veličanstvi pod baldahinom z debelimi svečami v roci. Vrsto je sklepalo mnogoštevilno spremstvo. Iz kapelice se je vila procesija čez več stopnic na tako imenovano Francevo dvorišče — Franzenshof — kder je stala v paradi vsa carska straža v sila lepi, dragoceni obleki, in pa vojaštvo Dunajske garnizone, vsi oficirji in vsi generali. Ko se prikaže sv. rešno Telo, prezentirajo vojaki, zapojó trobente in trompete general marš, in v tem veličastnem trenutku te je obletela neka skrivno-prijetna groza. Še le na prostem se je razvila in pokazala vsa krosota in lepota te velikosobotne procesije. Okoli na okrog je glava pri glavi, ki strmeče gleda dolgo črto v zlato in škrlat oblečenih spremljevalcev Najsvetejšega. Med vednim petjem, zvonjenjem, godenjem in trobentanjem prispeli smo po tako zvanih poslaniških stopnicah — Botschafterstiegen — v večjo dvorno kapelo, ktere zidovi so bili prepeti z rudeče-svilnatimi zagrinjali, tla pa so po-

krivali tako debeli in težki tepihi, da se je človeku pod nogama vdralo in šibilo. Na vseh treh altarih, na steklenem lustru, na večročastih svečnikih, nabitih po raznih oglih, na koru in pred vhodom — vse povsodi so gorele sveče gotovo kacic 150. Na evangeljski strani bila sta dva krasna, sè zlatim prtom pogrneni sedeža za Nju veličanstvi, zadej pa je stalo družih 8 stolov za cesarjeviča in nadvojvode. Na levo stran je krenilo spremstvo; sami stari, častiti možje, s sivimi lasmi in bradami, s prsi, dekoriranimi z raznimi križci. Celebrant postavi sv. rešno Telo na altar in zapoje *Te Deum laudamus*; pevci pa in godci nadaljujejo hvalnico, neizrečeno lepo. Za tim zakrožijo velikonočno pesen, ktere kitico „*resurrexit sicut dixit*“; vstal je, kakor je rekel“, so zapeli tako veličastno, da smo mislili, da se hoče vsa kapela v višine povzdigniti. Potem sta samo dva dečka premilo odpela *Tantum ergo* in *Genitori*. Poročam, kar sem videl, da se je marsikomu vrnila in na tihoma vdrla po obrazu solza zanutja. Po blagoslovu stopi vsa asistenca na levo stran in se prikloni carju in carici ter čaka, dokler ne odideta, kar se godi lahko, mirno kakor po taktu. Med opraviлом je cesarica marljivo molila iz mešnih knjig, cesar pa je držal pred se sklenene roke. Pred vhom poklonila sta se globoko k altarju, tako tudi nadvojvode in ostali možje.

Na dvoru ni čez leta dni lepše slovesnosti od velikonočne in pa od one na Božjega Telesa praznik. Ves blesk in kinč se tu združita. Morebiti zapelje ta lepota marsikoga, da gleda le zlato opravo in pripravo, in nima potrebne pobožnosti. Vendar se mora priznati, da prisili taka veličastna slovesnost človeka z nekako nevidljivo pa vsakako občutljivo močjo k časti božji. Različne dobre in nikakor ne hudobne misli se mu vrivajo, ki nagibajo srce in duha k pobožnosti. Če je že na zemlji toli krasna velika noč, koli bode v nebesih pri tronu Zveličarja samega. Po drugih cerkvah vrši se vstajenje pozneje. Tako v katedrali sv. Štefana ob 6 na večer. Ni treba omeniti, da se najde tukaj in podrugod mnogo kinča in lišpa.

Dr. M. Napotnik.

Smešničar 19. Železniški čuvaj pravi kmetu, kteri po železnici gre: „hitro se poberite s poti! — tukaj po železnici se ne sme hoditi!“ — Kmet: „Kaj še, to bi mi „prenoro“ bilo — jaz imam karto; jaz bi se tukaj peljati smel, ako nebi vlaka zamudil — ne pa, ka še nebi smel iti“.

F. Marinič.

Razne stvari.

(*Katol. podp. društvu*) v Celji so darovali: Preč. g. Anton Vrečko, inf. opat v Celji 50 fl., neimenovana gospa v nekem trgu pri Gradci 50 gold. — Letne doneske so odrajtali: L. Marout 3 fl., Anton Škorjanc, srenjski odbornik v celjski okolici 2 fl. 40 kr., M. Lah na Zg. Hud., Vč. g.

Peter Erjavec, župnik v Zrečah, Žl. Klein v Celji, Gospa Koppmann v Celji, g. Lampe, dimnikar v Celji in neimenovan v laškem okraji — vsi po 2 fl., znesek tombole 8. majnika 20 fl. Hvala Bogu za blage darove!

(*Koroški novi škof*) imenovan je od svitlega cesarja dne 30. marca t. l. preč. g. kanonik in kapiteljski vikar Peter Funder. Podpisan je minister Konrad Eybesfeld.

(*Mariborski klopotec*) psuje vrlo pridno na duhovnike v „*Marb. Zeitung*“, kar pa vselej po celem mestu prej raznaša, podoben starej kokoši, ki zakodajeka brž ko kakšno jajce znese. Zadnjič je naznanjal, da mu duhovniki „smrdijo po kutah“. Kedar so volitve pa mu nič ne smrdijo ter rad berači za njihove glase. No, in s tem, da na duhovnike, zlasti na menihe, ki kute nosijo, psuje, kaže svojo grdo nehvaležnost in surovost; kajti svoje lastne fante ima pri menihih benediktinskih, da mu jih pametno odgojijo, ker jih sam ne zna ali vsled samega psovanja na duhovnike in menihe ne utegne. Ali se ne boji, da nebi tudi njegovi fantje smrdeli?

(*Romarji v sv. Višarje*) zbirajo se po stari šegi v Petrovčah, kder bo dne 27. maja ob 6. uri zgodaj sv. meša z 2 blagoslovoma. Potem se napotijo na Vransko, kder bode ob 11. uri zopet jednako slovesna sv. meša. Voditelji vabijo stare in mlade romarje, naj se te stare lepe navade vdeležijo.

(*Od cesarja pomiloščeni*) so Jožef Čokel, Jan. Cater, Fr. Marot, Jož. in Franc Kislinger, Anton Habjanič, Tom. Praver, Janez Lešnik, Franc Gostenčnik, Jakob Hauptman, Jurij Lever, sploh pa 331 obsojenci.

(*Tombola v Mariboru*) dne 8. maja na velikem trgu dala je 900 fl. čistega dohodka. Največjo dobitko 25 zlatov dobil je živinozdravnik g. Zalaudek.

(*Spremembe v Lavantinski škofiji*) Č. g. Jurij Vtičar gre za kaplana k sv. Rupertu pri Laškem, č. g. Jožef Kotnik v Reichenburg, č. g. Mihal Žnidar v Loko, č. g. Alojzij Bratuša k Novi cerkvi, kaplanija v Slivnici ostane izpraznjena.

Loterijne številke:

V Gradci 7. maja 1881: 38, 73, 31, 57, 35.
Na Dunaji „ „ 89, 16, 27, 81, 90.

Prihodnje srečkanje: 21. maja 1881.

Oznanilo.

Dne 31. maja 1881 predpoldnem ob 10. uri bo v Šmariji zmanjševalna licitacija za stavljenje zvonika pri sv. Hemi. Plača je nastavljena na 1179 fl. 46 kr. Podjetniki željni stavljenje prevzeti so uljudno k licitaciji povabljeni.

Ces. kralj. okrajno glavarstvo v Celji dne 6. maja 1881.

Ces. kralj. namestnijski svetovalec

Haas.

Razlaganje sv. rožnega venca

za vse dni meseca maja z dodatkom navadnih molitev; devetdnevnice in tridnevnice, kakor tudi nekaj pesem. Po nemškem predelal in pomnožil o. Hrisogon M. z lepo podobo na čelu.

Velja trdo vezana v pol platnu 75 kr. v pol usnji 80 kr. Vse usnate 95 kr., z zlatim obrezkom pa 1 gld. 15 kr. Po pošti po 5 kr. več.

Dobivajo se v katoliški bukvarni na stolnem trgu, biš. štv. 6. v Ljubljani.

Obseg knjige je sledeči: I. Zakaj imamo Marijo častiti in kakó? (1.—4. dan.) Kako Marijo častimo z rožnim vencem (5 in 6. dan.) Kaj pomeni križ, vera, upanje in ljubezen, Gospodova molitev, angelski pozdrav. (7.—15. dne.) Potem sledi razlaganje 15 skrivnost veselega, žalostnega in častitega rožnega venca. (16.—30. dan); 31. dan: Usmili se duš v vicah.

II. Navadne molitve: Juterna in večerna; meddnevne molitve; rožni venec naše ljube gospé presv. Srcá. Sv. meša. Spovedne in obhajilne molitve. Lavretanske litanije. Devetdnevnica — tridnevnica.

III. Pesmi: Mariji Devici rožnovenski, Tebe Marija želim poslati itd. vsih vkup 11 Marijinih pesem.

Knjižica je toraj prav pripravna za šmarnice, zraven pa tudi za druge čase, kakor adventne. Marijinih praznikov in sploh za lastni in drugih poduk. Bodi tedaj vsim toplo priporočena.

* * *

Enako je ravno kar izišla knjižica:

Sveto leto.

Na 130 straneb obsega:

- a) Molitve pri obiskovanji treh cerkev s trojnimi litanijami, ki se edino smejo pri očitni službi božji moliti, t. j. vsih Svetnikov, lavretanske in presv. Imena Jezusovega.
- b) Poduk o odpustkih. Jutranja in večerna pobožnost; sv. meša, križev pot, rožni venec.
- c) Dostavek popolnih odpustkov, ki se zamorejo vsaki dan meseca zadobiti; sostavek nepopolnih, lahko zadobljivih odpustkov. Toraj tudi ta knjižica ni le za zdajno, ampak tudi kako poznejše sveto leto in zarad raznih molitev in dodatka o odpustkih vedno podučljiva in polna duhovnega dobička za verno ljudstvo.

 Velja z lepim zavitkom 20 kr. in s poštnino vred 25 kr. v katoliški bukvarni v Ljubljani.

1—2

Prečestim cekvenim predstojništvom in p. n. občinstvu uljudno uaznanjam, da sem prevzel

starodavno, dobro znano pasarijo

Jožefa Kreinerja

v Celji

ter obečam, da bodem tako vestno in tako po ceni, kakor doslej v Konjicah, potem tudi v Celji izdeloval vsakovrstno pasarsko delo. Zahvaljevaje se za obilno zaupanje, katero se je doslej meni, kakor mojemu pokojnemu svaku J. Kreinerju skazovalo, priporočujem se za prav obilna naročila.

Ferdinand Kager,

2—3

pasar v Celji,

na glav. trgu h. št. 110 (blizu farne cerkve.)

1—3

Naturne tekočine mineralne

letos frišno natočene.

Gleichenberška voda od Konstantinove in Emine vrelečine.

Slatina rogačka, Pelblauerska, Radinska in Giesshüblerska.

Marienbadska od Križevske vrelečine.

Tekočina: Nieder-Selterwasser.

Karlsbadska od vrelca.

Hunyadi-Arpád in Budimska.

Kraljevska britka voda.

Ove tekočine priporočajo trgovei

Maks Morič in Comp.

v Mariboru

v Tegetthofovi ulici šte. 9.

2—3

Mlin na Pesnici

s tremi tečaji je na prodaj v Vutomarcih župnije sv. Andraša v Slovenskih goricah.

Več pové posestnik sam.